

Súd: Krajský súd Prešov
Spisová značka: 18CoCsp/35/2020
Identifikačné číslo súdneho spisu: 8120204607
Dátum vydania rozhodnutia: 22. 06. 2021
Meno a priezvisko sudcu, VSÚ: JUDr. Daniela Babinová
ECLI: ECLI:SK:KSPO:2021:8120204607.1

Uznesenie

Krajský súd v Prešove v senáte zloženom z predsedníčky senátu JUDr. Daniely Babinovej a členov senátu JUDr. Viery Kandrikovej a JUDr. Michala Boroňa v spore žalobkyne: M. H., nar. XX.XX.XXXX, bytom M. XXX, XXX XX M., právne zastúpená: JUDr. Ladislav Riedl, advokát, so sídlom Slovenská 46, 080 01 Prešov proti žalovanému: BENCONT COLLECTION, a.s., IČO: 47 967 692, so sídlom Vajnorská 100/A, 831 04 Bratislava-Nové Mesto, o priznanie PFZ, o odvolaní žalobkyne proti rozsudku Okresného súdu Prešov č.k. 9Csp/71/2020-29 zo dňa 18.06.2020, jednohlasne taktó

rozhodol:

Zrušuje rozsudok a vec vracia súdu 1. inštancie na ďalšie konanie.

odôvodnenie:

1. Napadnutým rozsudkom Okresný súd Prešov (ďalej len „súd prvej inštancie“) vo výroku I. zamietol žalobu a vo výroku II. zaviazal žalobkyňu zaplatiť žalovanému náhradu trov konania v rozsahu 100 %, a to do 3 dní odo dňa právoplatnosti rozhodnutia súdu prvej inštancie o výške týchto trov.

2. V odôvodnení svojho rozhodnutia uviedol, že v prejednávanej veci sa žalobkyňa na žalovanom domáhala zaplataenia primeraného finančného zadostučinenia vo výške 3.000 eur. Jej žaloba nadväzovala na právoplatne skončené konanie vedené na Okresnom súde Prešov pod sp. zn. 20Csp/43/2016, v ktorom súd rozhodol o zamietnutí žaloby vo výške 6.619,29 eura. Spolu s tým, súd rozhodol o určení neprijateľnosti inkorporačnej doložky VOP ako zmluvnej podmienky. Súd prvej inštancie v tejto súvislosti uviedol, že zmena žalobcu sa podľa zákona č. 160/2015 Z. z. Civilného sporového poriadku (ďalej len „CSP“) na rozdiel od zákona č. 99/1963 Zb. Občianskeho súdneho poriadku zakladá na čiastočne odlišnom zákonom ustanovení, čo rozobral Najvyšší súd SR vo veci sp. zn. 7Cdo/207/2017. Dospel záveru, že ak bola žaloba o zaplataenie zamietnutá pre nedostatok aktívnej vecnej legitímácie žalobcu z dôvodu, že BENCONT COLLECTION, a.s. sa nestal postupníkom (tento záver bol odobrený aj rozsudkom odvolacieho súdu), uvedené znamená, že terajší žalovaný de iure s pohľadávkou a teda ani zmluvou o úvere uzatvorenej ako veriteľom Poštovou bankou, a.s. nemá nič spoločné. S týmto záverom je spojený aj ďalší záver, že žalovaný žiadne povinnosti dodávateľa alebo práva spotrebiteľa porušiť nemohol. Na uvedenom závere podľa súdu nič nemení ani to, že v konaní sp. zn. 20Csp/43/2016 došlo v rozpore s vysloveným nedostatkom aktívnej vecnej legitímácie terajšieho žalovaného k vysloveniu neprijateľnosti zmluvnej podmienky. Je nesporné, že túto zmluvnú podmienku do zmluvy neinstaloval terajší žalovaný a tento z tejto zmluvy nemá ani žiadne práva, preto nemôže niesť ani žiadnu zodpovednosť. Súd prvej inštancie sa absolútne nestotožnil s názorom žalobkyne, ktorá chce trestať žalovaného za to, že tento podal žalobu a neuspel. Podľa súdu žalovaný len využil svoje ústavné právo a za to „trestaný“ zaplataením primeraného finančného zadostučinenia byť nemôže. Žalovaný bol v pôvodnom konaní za neúspešnú žalobu už zaťažený platením trov konania. Podaním hoci neúspešnej žaloby žiadne práva spotrebiteľa porušené neboli. Žalovaný (terajšia žalobkyňa) žiadne svoje právo alebo porušenie povinnosti protinávrom, s ktorým by uspela neuplatnila. Podľa súdu prvej inštancie tak dôvody pre aplikáciu § 3 ods.5 zákona č. 250/2007 Z.z. o ochrane spotrebiteľa nenastali a preto žalobu zamietol.

3. O trovách konania súd prvej inštancie rozhodol podľa § 255 ods. 1 v spojení s 261 ods. 1 CSP, keď v konaní úspešnému žalovanému priznal nárok na náhradu trov konania v rozsahu 100% voči žalobkyňi.

4. Proti tomuto rozsudku podala žalobkyňa v zákonnej lehote odvolanie z dôvodu nesprávneho právneho posúdenia vo veci. Poukázala na to, že právo na primerané finančné zadostučinenie vzniká od toho, kto za porušenie práva alebo povinnosti ustanovenej týmto zákonom a osobitnými procesmi zodpovedá. Citovala bod 26. odôvodnenia rozsudku Okresného súdu Prešov, sp. zn. 20Csp/43/2016 z 13.04.2018 : „pokiaľ teda Poštová banka, a.s. postúpila svoju pohľadávku na žalobcu konala v rozpore s ustanovením § 17 ods. 1 ZoSÚ“. Ďalej citovala bod 4 odôvodnenia rozsudku Krajského súdu v Prešove, sp. zn. 25Co/66/2018 z 18.10.2018: „Žalobca má za to, že došlo k platnému vyhláseniu predčasnej splatnosti úveru, za splnenia všetkých zákonných pohľadávok a z uvedeného dôvodu došlo aj k platnému postúpeniu pohľadávky z pôvodného žalobcu na žalobcu.“ Tvrdila, že zmluva o postúpení pohľadávok je dvojstranným právnym úkonom, v tomto prípade medzi dvoma subjektami oprávnenými poskytovať spotrebiteľské úvery. Miera zavinenia v súvislosti s neplatnosťou Zmluvy o postúpení pohľadávok, hodnotí žalobkyňa rovnako u oboch zmluvných strán aj ohľadom na procesný postoj terajšieho žalovaného v pôvodnom konaní. V tomto konaní bolo preukázané, že došlo k porušeniu osobitnej spotrebiteľskej normy, konkrétne § 17 ods. 1 zákona 129/2010 Z. z. o spotrebiteľských úveroch a iných úveroch a pôžičkách pre spotrebiteľov. Keďže subjektom, ktorý zavini svoj neúspech v konečných rozhodnutiach pôvodných konaní bol žalovaný, ako zodpovednú stranu určila práve jeho. Navrhla napadnutý rozsudok zrušiť a vec vrátiť súdu prvej inštancie na ďalšie konanie.

5. Krajský súd v Prešove ako odvolací súd príslušný na rozhodnutie o odvolaní v zmysle § 34 CSP preskúmal napadnuté rozhodnutie spolu s konaním, ktoré mu predchádzalo v súlade s § 379 a § 380 CSP , bez nariadenia pojednávania, pričom dospel k záveru, že odvolanie žalobkyne je dôvodné.

6. Odvolací súd v odvolacom konaní posúdil relevantnosť konkrétnych odvolacích dôvodov v kontexte s namietaným nesprávnym právnym posúdením, to, či súd prvej inštancie na zistený skutkový stav správne, v plnosti aplikoval príslušné právne predpisy, či riadne svoje rozhodnutie odôvodnil, to všetko s prihliadnutím na to, že v odôvodnení rozhodnutia nemusí byť daná odpoveď na každú námietku alebo argument v opravnom prostriedku, ale iba na tie, ktoré majú rozhodujúci význam pre rozhodnutie o odvolaní (Ústavný súd Slovenskej republiky II. ÚS 78/05).

7. Žalobkyňa odvolanie odôvodnila nesprávnym právnym posúdením zo strany súdu prvej inštancie. Je toho názoru, že splnila podmienky na priznanie primeraného zadostučinenia, nakoľko miera zavinenia na neplatnosti postúpenia pohľadávky z dôvodu porušenia § 17 ods. 1 ZoSÚ, ktorú voči nej uplatnil v súdnom konaní pôvodný žalobca Poštová banka a.s. (postupca) a po pripustení zmeny na strane žalobcu BENCONT COLLECTION, a.s. (postupník) je rovnaká tak strane postupcu, ako aj postupníka.

8. Podľa § 3 ods. 5 zákona č. 250/2007 Z. z. o ochrane spotrebiteľa (ďalej len „Zákon o ochrane spotrebiteľa“) proti porušeniu práv a povinností ustanovených zákonom s cieľom ochrany spotrebiteľa môže sa spotrebiteľ proti porušiteľovi na súde domáhať ochrany svojho práva. Združenie sa môže na súde proti porušiteľovi domáhať, aby sa porušiteľ zdržal protiprávneho konania a aby odstránil protiprávny stav, a to aj vtedy, ak takéto konanie porušiteľa poškodzuje záujmy spotrebiteľov, ktoré nie sú len jednoduchým súhrnom záujmov jednotlivých spotrebiteľov poškodených porušením spotrebiteľských práv, ale ide o konanie porušiteľa uplatňované voči všetkým spotrebiteľom (ďalej len „kolektívne záujmy spotrebiteľov“). Spotrebiteľ, ktorý na súde úspešne uplatní porušenie práva alebo povinnosti ustanovenej týmto zákonom a osobitnými predpismi, má právo na primerané finančné zadostučinenie od toho, kto za porušenie práva alebo povinnosti ustanovenej týmto zákonom a osobitnými predpismi zodpovedá.

9. V prejednávanej veci je predmetom konania nárok žalobkyne opierajúci sa o ust. § 3 ods. 5 Zákona o ochrane spotrebiteľa. Citované ustanovenia Zákona o ochrane spotrebiteľa upravuje právo spotrebiteľa žiadať primerané finančné zadostučinenie v prípade, ak na súde úspešne uplatní porušenie svojho práva, a to od toho, kto za toto porušenie práva zodpovedá. Cieľom finančného zadostučinenia je dovŕšenie ochrany porušeného práva spôsobom, ktorý vyžaduje poskytnutie vyššieho stupňa ochrany.

10. Vo vzťahu k vyššie citovanému ustanoveniu Zákona o ochrane spotrebiteľa, či už v pôvodnom alebo terajšom znení, možno uviesť, že ide o ustanovenie s tzv. relatívne neurčitou hypotézou, ktorá

neustanovuje žiadne kritéria na vymedzenie toho, čo predstavuje primerané finančné zadosťučinenie a ako treba určiť jeho výšku. Zároveň treba uviesť, že novšie znenie Zákona o ochrane spotrebiteľa dokonca ešte zmiernilo podmienky poskytnutia primeraného finančného zadosťučinenia, pretože toto sa v súčasnosti poskytuje aj bez toho, aby porušenie práva alebo povinnosti spotrebiteľa ustanovené Zákonom o ochrane spotrebiteľa alebo osobitným predpisom, bolo spôsobilé prívodiť ujmu spotrebiteľovi.

11. Pri výklade § 3 ods. 5 Zákona o ochrane spotrebiteľa treba akcentovať, že zákonodarca formuloval uvedené ustanovenie tak, že ak porušenie práva alebo povinnosti ustanovenej týmto zákonom a osobitnými predpismi je spôsobilé prívodiť spotrebiteľovi ujmu (Bez toho, aby ujma nastala alebo čo len hrozila. Postačuje spôsobilosť porušenia práva alebo povinnosti viesť k ujme spotrebiteľa.), tak základ nároku na finančné zadosťučinenie je daný (arg. „má právo“).

12. Odvolací súd je toho názoru, že aj bez stanovenia kritérií výšky primeraného finančného zadosťučinenia, treba vychádzať z toho, že toto má plniť jednak funkciu satisfakčnú, jednak funkciu sankčnú tak, aby dostatočne odradilo dodávateľa od nekalého konania, ktorého sa dopustil voči úspešnému spotrebiteľovi a jednak podľa názoru súdu ho treba chápať aj ako odmenu za to, že sa spotrebiteľ pustil do sporu s nepochybne ekonomicky a právne silnejším dodávateľom a svojím úspechom priniesol benefit aj pre ostatných spotrebiteľov v tom, že možno predpokladať, že dodávateľ sa konania, ktorého sa dopustil voči nemu, už voči ďalším spotrebiteľom nedopustí, prípadne sa ho nedopustí v takej intenzite.

13. Čo sa týka úspešného uplatnenia porušenia práva alebo povinnosti ako predpokladu pre priznanie práva na primerané finančné zadosťučinenie, tento je naplnený nielen vtedy, ak si spotrebiteľ uplatní porušenie práva alebo povinnosti žalobou proti dodávateľovi, ale aj vtedy, ak tak urobí v rámci svojej obrany proti dodávateľom uplatnenému nároku. Nie je dôležité či spotrebiteľ v konaní vystupuje ako žalobca alebo žalovaný, je dôležité, či úspešne uplatní porušenie svojich spotrebiteľských práv, teda pokiaľ sa spotrebiteľ ako žalovaný v konaní úspešne bráni tým, že dodávateľ porušil jeho spotrebiteľské práva a z toho dôvodu bude žaloba zamietnutá, tak potom možno konštatovať, že spotrebiteľ úspešne uplatnil svoje spotrebiteľské práva.

14. Posúdenie každého nároku je vecou individuálnych skutkových zistení. Všeobecnou právnou zásadou vlastnou európskej právnej kultúre je princíp primeranosti, ktorý zvolil zákonodarca aj vo vzťahu k zadosťučineniu, na ktoré má mať nárok spotrebiteľ úspešne sa domáhajúci ochrany svojho práva spotrebiteľa, je preto na súde, ktorý je orgánom s právomocou právnou normu vyložiť a poskytnúť ochranu subjektívnemu právu, vyhodnotiť v konkrétnych súvislostiach primeranosť požiadavky spotrebiteľa.

15. Odvolací súd sa domnieva, že výklad súdu prvej inštancie vo vzťahu k tomuto ustanoveniu predovšetkým v uvádzanej poslednej vete § 3 ods. 5 nebol správny.

16. Z obsahu k žalobe pripojených rozsudkov okresného a krajského súdu odvolací súd zistil, že v konaní vedenom na Okresnom súde Prešov pod sp. zn. 20Csp 43/2016 podanou žalobou žiadal žalobca (v prejednávanej veci žalovaný) zaviazať žalovanú (v prejednávanej veci žalobkyňa) na zaplatenie sumy 6.619,29 eura s príslušenstvom. Okresný súd Prešov rozsudkom zo dňa 13.04.2018, č.k. 20Csp/43/2016-128 vo výroku I. žalobu zamietol. I vzhľadom na námietky žalovanej o tom, že žalobca nepreukázal dodržanie dikcie ustanovenia § 565 a § 53 ods. 9 Občianskeho zákonníka, Okresný súd Prešov skúmal aktívnu vecnú legitímáciu v spore, pričom zistil, že k vyhláseniu predčasnej splatnosti nedošlo, a teda Poštová banka a.s. nemohla postúpiť tzv. živý úver. Pokiaľ však postúpila svoju pohľadávku na BENCONT COLLECTION a.s., konala tak v rozpore s ustanovením § 17 ods. 1 ZoSÚ, a preto je zmluva o postúpení pohľadávky neplatný právny úkon podľa § 39 Občianskeho zákonníka. Pre nedostatok aktívnej vecnej legitímácie žalobcu žalobu zamietol. Zároveň súd prvej inštancie určil vo výroku III. ako neprijateľnú zmluvnú podmienku ustanovenie bodu 2 zmluvy č. XXXXXXXXXXXX uzavretej medzi pôvodným veriteľom Poštovou bankou a.s. a žalovanou (v tomto konaní žalobkyňou). Rozsudkom č. k. 25Co/66/2018-155 zo dňa 22.08.2019 Krajský súd v Prešove potvrdil rozsudok súdu prvej inštancie ako vecne správny, keď sa stotožnil so záverom súdu prvej inštancie o nedostatku aktívnej vecnej legitímácie na strane žalobcu z dôvodu neplatného postúpenia žalovanej pohľadávky. Rozsudok Okresného súdu Prešov v spojení s rozsudkom Krajského súdu Prešov nadobudol právoplatnosť dňa 23.11.2018.

17. V zmysle vyššie uvedených rozsudkov je teda zrejmé, že žalobca (teraz žalovaný) si v pôvodnom konaní uplatňoval práva z neplatnej zmluvy o postúpení pohľadávky zo spotrebiteľskej zmluvy titulom zmluvy o postúpení pohľadávok zo dňa 13.06.2017 uzavretej medzi pôvodným žalobcom ako postupcom Poštovou bankou a.s. a novým žalobcom ako postupníkom BENCONT COLLECTION, v dôsledku čoho nebol aktívne vecne legitimovaný v tomto spore. Bez akýchkoľvek pochybností v tomto pôvodnom konaní vystupovala terajšia žalobkyňa ako spotrebiteľka, ktorá namietala neplatnosť predčasného zosplatnenia, čo Okresný súd Prešov vyhodnotil ako nesplnenie zákonnej podmienky pre postúpenie bankovej pohľadávky zo zmluvy o spotrebiteľskom úvere. Ak žalovaný v pôvodnom konaní vyžadoval plnenie od žalobkyne v rozsahu, ktorý by bol založený platnou zmluvou o postúpení pohľadávky, pričom k platnému postúpeniu pohľadávky nedošlo pre nesplnenie zákonných podmienok, zo strany žalovaného ako obchodníka s pohľadávkami je toto konanie konaním v rozpore s odbornou starostlivosťou (§ 2 písm. u/ zákona č. 250/2007 Z.z.), keďže pravidlá postúpenia pohľadávky poznať musí a rovnako to možno považovať za nekalo obchodnú prax (§ 8 ods. 1 písm. d/ zákona č. 250/2007 Z.z.).

18. Aj keď je nepochybné, že žalovaný ako právny nástupca pôvodného veriteľa úverovú zmluvu so žalobcom neuzatváral, v dôsledku postúpenia pohľadávky vstúpil do postavenia veriteľa spolu so všetkými právami a povinnosťami vyplývajúcimi z ust. § 524 a nasl. upravujúcich postúpenie pohľadávky. Žalobkyňa postúpením pohľadávky nebola vo svojom právnom postavení dotknutá a námietky, ktoré mala v čase postúpenia pohľadávky, sa zachovali aj po postúpení. Bol to žalovaný, ktorý po postúpení pohľadávky pokračoval v konaní vo veci 20Csp/43/2016 Okresného súdu Prešov, v ktorom žalobkyňa hrozila ujma v podobe zaplata sumy 6.619,29 eura s príslušenstvom, pričom v dôsledku obrany žalobkyne došlo k zamietnutiu žaloby v celom rozsahu a k určeniu neprijateľnej zmluvnej podmienky.

19. Odvolací súd je toho názoru, že porušovateľom spotrebiteľských práv podľa § 3 ods. 5 Zákona o ochrane spotrebiteľa je aj osoba, ktorá nie je nositeľom hmotnoprávnej subjektivity, navyiac ak od spotrebiteľa v pôvodnom konaní požadoval plnenie, ktoré mu nepatrilo (z dôvodu nedostatočnej aktívnej legitímácie) a navyše spotrebiteľ žiadnym spôsobom neparticipoval na neplatnej cesii.

20. Vyššie uvedené skutočnosti nasvedčujú záveru, že v konaní vedenom na Okresnom súde Poprad pod sp. zn. 20Csp/43/2016 žalobkyňa úspešne uplatnila svoje práva ako spotrebiteľka, keďže žaloba v tomto konaní bola zamietnutá z vyššie uvedených dôvodov. Podľa názoru odvolacieho súdu sa tak javí nárok žalobkyne na zaplata finančného zadosťučinenia v zmysle ust. § 3 ods. 5 Zákona o ochrane spotrebiteľa.

21. Za takejto situácie preto odvolací súd postupom podľa § 389 ods. 1 písm. c) CSP napadnutý rozsudok zrušil a vec vrátil súdu prvej inštancie na ďalšie konanie a nové rozhodnutie (§ 391 ods. 1 CSP).

22. V ďalšom konaní preto bude úlohou súdu prvej inštancie opätovne sa zaoberať uplatneným nárokom žalobkyne na priznanie primeraného finančného zadosťučinenia vo vyššie naznačených intenciách rešpektujúc názor odvolacieho súdu a svoje rozhodnutie náležite odôvodniť tak, aby zodpovedalo požiadavkám vyjadreným v ust. § 220 ods. 2 CSP. Bude úlohou súdu prvej inštancie sa zaoberať výškou uplatnenej náhrady primeraného finančného zadosťučinenia, a to pri jej stanovení vychádzať z kritérií, ktoré sú rozhodné pre stanovenie jej primeranej výšky, a to závažnosť vzniknutej ujmy, okolnosti, za ktorých k porušeniu práva došlo, finančnej situácie osoby, do ktorej práva bolo zasiahnuté, s tým, že jej výška musí byť primeraná a vždy závisí od úvahy súdu, ktorá nemôže byť svojvoľná.

23. V novom rozhodnutí rozhodne súd prvej inštancie ako o trovách prvoinstančného tak i odvolacieho konania (§ 396 ods. 3 CSP).

24. Toto rozhodnutie bolo prijaté senátom odvolacieho súdu pomerom hlasov 3:0.

Poučenie:

Proti tomuto uzneseniu nie je prípustné odvolanie.

Proti rozhodnutiu odvolacieho súdu je prípustné dovolanie, ak to zákon pripúšťa (§ 419 CSP) v lehote dvoch mesiacov od doručenia rozhodnutia odvolacieho súdu oprávnenému subjektu na súde, ktorý rozhodoval v prvej inštancii. Ak bolo vydané opravné uznesenie, lehota plynie znovu od doručenia opravného uznesenia len v rozsahu vykonanej opravy (§ 427 ods. 1 CSP).

Dovolateľ musí byť s výnimkou prípadov podľa § 429 ods.2 v dovolacom konaní zastúpený advokátom. Dovolanie a iné podania dovolateľa musia byť spísané advokátom (§ 429 ods. 1 CSP).

V dovolaní sa popri všeobecných náležitostiach podania uvedie, proti ktorému rozhodnutiu smeruje, v akom rozsahu sa toto rozhodnutie napáda, z akých dôvodov sa rozhodnutie považuje za nesprávne (dovolacie dôvody) a čoho sa dovolateľ domáha (dovolací návrh) (§ 428 CSP).